

JAARLIJKS CONGRES – MULTIPROBLEEMGEZINNEN – 2^E EDITIE

22 maart 2018
Mercure, Zwolle

Armoede, verslaving, criminaliteit, huiselijk geweld en opvoedingsonmacht zijn stuk voor stuk hele lastige problemen. Maar in sommige gezinnen komen meerdere heftige problematieken bij elkaar. Niet zelden ook omdat er binnen het gezin LVB- en / of psychiatrische problemen heersen. En ga er dan maar eens aan staan als hulpverlener. Hoe maak je contact en kom je (letterlijk en figuurlijk) bij deze mensen binnen? Als je dan eenmaal binnen bent, wat doe je dan? Wat werkt wel en niet? Waar begin je überhaupt mee? Hoe ga je om met de bureaucratische hordes waar je in de hulpverlening aan deze mensen tegenaan loopt? Wanneer is de opvoedingssituatie nog goed genoeg en op welk punt moet je er iets mee? Hoe zorg je dat gezinnen het nut van hulpverleningsdoelen inzien en ze ook "dragen"? En wat wanneer mensen niet alleen in de problemen zitten, maar ook een probleem vormen voor hun omgeving, omdat ze bijvoorbeeld overlast veroorzaken? Bij deze en andere soortgelijke vragen, staan ervaren sprekers op het praktijkgerichte, jaarlijkse congres over multiprobleemgezinnen uitvoerig stil.

Doelgroep

Dit tweede congres over multiprobleemgezinnen is gericht op iedereen die beroepsmatig bij de hulp- en dienstverlening aan deze gezinnen betrokken is. Daarbij valt te denken aan psychologen, orthopedagogen, jeugdzorgwerkers, maatschappelijk werkers, jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen, (sociaal) psychiatrisch verpleegkundigen en gezins- en persoonlijkbegeleiders, maar ook aan trajectbegeleiders / trajectcoaches, medewerkers van Wmo-loketten, schuldhulpverleners, medewerkers sociaal beheer en handhavers.

Leerdoelen

Na deelname aan het congres over multiprobleemgezinnen weet je:

- Wat de stand van de wetenschap en de praktijk is ten aanzien van multiprobleemgezinnen;
- Hoe je contact legt en een werkrelatie opbouwt met (leden van) multiprobleemgezinnen;
- Welke interventies voor multiprobleemgezinnen werken en waarom;
- Welke interventies nuttig zijn voor kinderen uit multiprobleemgezinnen;
- Welke praktische handvatten je kunt hanteren in je werk met multiprobleemgezinnen;

- Hoe je in multiprobleemgezinnen onderscheid kunt maken tussen persoonlijke- en systeemproblemen;
- Welke bureaucratische vaardigheden je nodig hebt en hoe je die inzet ten behoeve van de hulp aan multiprobleemgezinnen;
- Hoe je kunt beoordelen of er in multiprobleemgezinnen nog sprake is van "goed genoeg" ouderschap;
- Hoe je intergenerationele overdracht in multiprobleemgezinnen kunt helpen doorbreken;
- Hoe je, samen met een multiprobleemgezin, doelen kunt formuleren en nastreven die door alle betrokkenen "gedragen" worden;
- Hoe je bij kunt dragen aan het aanpakken van overlastgevend gedrag in multiprobleemgezinnen

Programma

09.15 uur Registratie en ontvangst

10.00 uur Opening door de dagvoorzitter Drs. Guus Feron

Plenaire sessies

10.15 uur Dr. Jana Knot-Dickscheit [RUG] – Wetenschap versus interventies

11.00 uur Eelke Blokker [Publieke waarden] – Slim omgaan met bureaucratie

11.45 uur Pauze

12.15 uur Dr. Jet Isarin [Kentalis] – Goed genoeg ouderschap

13.00 uur Lunch

Deelsessies

14.00 uur Deelsessie 1

1A Giel Vaessen [Wervelkind] – Intergenerationele overdracht

1B Drs. Sanne van der Kleij [vanMontfoort] – Contact en werkkrelatie

15.00 uur Pauze

15.30 uur Deelsessie 2

2A Drs. Ellen Loykens [Molendrift] - Doelformulering

2B Drs. Annemarie de Beer [Gemeente Amsterdam] – Het OMPG project

16.30 uur Afsluiting

Sprekers en hun bijdrage

Dr. Jana Knot - Dickscheit

Bijdrage: 'Altijd, altijd, altijd bereid...': Onderzoek en praktijk bij gezinnen met meervoudige en complexe problemen

Jana is onderzoeker en Universitair Hoofddocent aan de basiseenheid Orthopedagogiek van de Rijksuniversiteit Groningen. Daarnaast is zij werkzaam bij GGz-instelling Molendrift als Gz-psycholoog en cognitief gedragstherapeut.

Gezinnen met meervoudige en complexe problemen doen op grond van aard, omvang en complexiteit van hun problemen een meer dan gebruikelijk beroep op het aanbod en de kwaliteit van de hulpverlening. Onderzoek laat regelmatig beperkte effecten van interventies zien. De situatie van kinderen is na afsluiting van een interventie vaak nog zorgelijk. Hoe kunnen wij deze resultaten verklaren en vooral wat betekenen zij concreet voor de praktijk? Wat zou anders kunnen en moeten? Er wordt stilgestaan bij actuele

ontwikkelingen in praktijk en onderzoek zoals het bieden van een parallelaanbod van kind- en gezinsgerichte interventie aan gezinnen met meervoudige en complexe problemen en het exploreren van werkzame elementen in interventies voor deze gezinnen.

Eelke Blokker M HC&SW

Bijdrage: Counter-bureaucracy

Eelke houdt van ondernemende oplossingen voor ongetemde maatschappelijke problemen. Zo zette hij een daklozenopvang op en startte hij een werkbedrijf voor het granieten bestand van de bijstand. Bij het IPW helpt hij om rust en perspectief te organiseren voor de vaak hectische levens van gezinnen met meerdere problemen. Op basis van zijn ervaringen ontwikkelt hij vervolgens methoden om de professional van de toekomst op te leiden. Daarnaast is Eelke continue op zoek naar alternatieve financieringsmodellen om nieuwe maatschappelijke organisaties te bekostigen, of bestaande organisaties op een nieuwe manier. Kern van die zoektocht is het tegengaan van perverse prikkels en publiek geld effectiever inzetten op wat werkt.

Professionals die werken met multiprobleemgezinnen, hebben vaak niet alleen te maken met hardnekkige problemen achter de voordeur. Ook de bureaucratie speelt hen parten. Eelke vertelt over de bureaucratische tactieken die hij en zijn collega's van Sociaal Hospitaal gebruiken om "systeemfalen" achter individuele voordeuren snel te herstellen. Voordat er ergere dingen gebeuren. Zoals uithuisplaatsingen van kinderen, crisis en huisuitzettingen. Of om te voorkomen dat we jaar in jaar uit blijven doormodderen met hetzelfde droevige resultaat.

Door maatschappelijke- en organisatiebelangen, duidelijke bedoelingen en morele instemming in het verlengde van het perspectief van huishoudens zelf te zetten, realiseert Sociaal Hospitaal bureaucratische doorbraken. Die doorbraken gaan vaak gepaard met bureaucratische uitzonderingen. En een investering in bestaanszekerheid. Zodat kan worden bespaard op duurdere zorg. Door de horizon van die doorbraak dichtbij te houden, en loyaal te blijven aan het perspectief van mensen zelf, raken mensen gemotiveerd. En wordt gedragsverandering relevant.

Dr. Jet Isarin

Bijdrage: It takes a village to raise a child

Jet is filosoof en onderzoeker bij de Kentalis Academie. Ze promoveerde op onderzoek naar de ervaringskennis van ouders met een kind met een beperking en publiceerde o.a. over het onderwerp goed genoeg ouderschap.

Multiprobleemgezinnen hebben – net als andere gezinnen – een stevig sociaal netwerk nodig om als ouder goed genoeg te kunnen zijn. Vaak ontbreekt dat netwerk en niet alleen door de problemen die het gezin nu eenmaal heeft. Voor alle gezinnen geldt dat familie, vrienden, burens en kennissen steeds minder betrokken zijn bij de opvoeding van kinderen. Dat maakt gezinnen kwetsbaar en bij problemen al snel afhankelijk van professionele hulpverleners. In multiprobleemgezinnen voegen die hulpverleners vaak ook nog problemen toe aan de problemen die er al zijn.

Versterking van een 'pedagogische civil society' (De Winter) zou voor multiprobleemgezinnen weleens veel belangrijker kunnen zijn dan directe professionele bemoeienis. In haar bijdrage legt Jet uit hoe zij dat voor zich ziet.

Giel Vaessen

Bijdrage: Intergenerationele overdracht

Giel werkte decennia lang als groepswerker, behandelcoördinator en gezinstherapeut in de kinder- en jeugdpsychiatrie en als zorgcoördinator in het speciaal onderwijs. Momenteel is hij werkzaam als zorgcoördinator en gezinstherapeut in de ambulante GGZ. Daarnaast geeft Giel reeds vele jaren cursussen en trainingen rondom kinder- en jeugdproblematiek en schreef hieromtrent diverse praktijkgerichte boeken, zoals "als hechten moeilijk is", "Multiprobleemgezinnen in de jeugdzorg" en "Autisme...en nu?" Giel gaat in deze interactieve deelsessie in op het doorbreken van de cirkel bij multiprobleemgezinnen in relatie tot intergenerationele overdracht. Het 'hoe' staat centraal in deze praktijkgerichte bijdrage.

Drs. Sanne van der Kleij

Bijdrage: Teveel regie, te weinig verbinding

Sanne studeerde klinische- en ontwikkelingspsychologie en deed in de rol van gedragskundige ruime ervaring op bij Bureau Jeugdzorg, zowel in het vrijwillig als in het gedwongen kader. Momenteel werkt zij als senior adviseur bij bureau VanMontfoort. Verbinding maken (of niet!) met gezinnen, zeker gezinnen met veel en hardnekkige problemen, begint al voordat je met je vinger op de bel hebt gedrukt? De manier waarop je als professional voorbereidt, welke informatie je krijgt en in welke context, vormt je beeld en je houding. Daarnaast is er de druk van een doelgerichte, effectieve resultaatgerichte opdracht met SMART doelen. Dus....hoe ontkom aan de valkuil om als regisseur met een vooropgezette agenda binnen te komen? Samenwerken met multiprobleem gezinnen en werkelijk van betekenis zijn begint met accepteren dat sommige dingen nooit veranderen. Met verdragen dat je maar weinig invloed hebt. En met het lef om jezelf volledig open te stellen en in te zetten, als professional... en als mens.

Drs. Ellen Loykens

Bijdrage: Samen1plan; een tool ondersteunend aan een evidence based werkzame wijze van werken

Ellen is orthopedagoog en klinisch psycholoog. Zij is directeur van Molendrift en combineert deze taak met de directe hulpverlening aan cliënten. Daarnaast besteedt zij een belangrijk deel van haar werk aan het inhoudelijk en persoonlijk begeleiden van medewerkers. Ellen speelt een actieve rol in de transformatie van de jeugdGGZ in Groningen, Friesland en Drenthe.

Succesvol werken in complexe gezinssituaties stelt hoge eisen aan professionals. Vanuit onderzoek en praktijk zijn werkzame factoren bekend. Deze toepassen blijkt in de praktijk minder eenvoudig. De gratis tool Samen1plan ondersteunt het werken met deze evidence based werkzame factoren. Aan de hand van deze tool en praktijkvoorbeelden worden werkzame factoren besproken en de manier waarop professionals ze in samenwerking met de gezinnen kunnen inzetten.

Drs. Annemarie de Beer

Bijdrage: Het OMPG project: wat en hoe?

Annemarie studeerde orthopedagogiek aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Momenteel is zij werkzaam als stedelijk projectleider MPG-aanpak in de gemeente Amsterdam.

Annemarie laat in deze deelsessie zien wat het OMPG project in Amsterdam concreet behelst en wat de huidige stand van zaken is. Daarnaast gaat zij in op de wijze waarop professionals op de werkvloer in deze context worden gecoacht.

Drs. Guus Feron

Bijdrage: Dagvoorzitter

Guus is opgeleid als jeugdhulpverlener en studeerde Comparative European Social Studies aan de University of North London. Op de werkvloer lag zijn hart bij het systemisch werken met (LVB-) jongeren met bijkomende psychiatrische problemen. Hij werkte regelmatig voor het consulenteam (het huidige CCE), verzorgde gastcolleges in het Universitair- en HBO-onderwijs en heeft ruim ervaring opgedaan in leidinggevende- en bestuursfuncties.